

צווי הגנה למניעת אלימות במשפחה

תחת המונח "צו הרחקה" מצויים מספר סוגים של צווים, המוצאים בדרך כלל על ידי בתי המשפט ולעיתים גם על ידי המשטרה. מטרתם היא להגן על פרטים או קבוצות בציבור מפני אנשים העלולים לסכנם, וזאת על ידי קביעת איסורים וסנקציות. במקרים רבים נעשה השימוש בצווי ההרחקה במסגרת אלימות משפחתית, אך הם נפוצים ומקובלים בכל עבירות האלימות והאיומים לסוגיהן. לפניכם סקירה של צווי ההרחקה הנפוצים בישראל - צו הגנה, צו למניעת הטרדה מאיימת וצו הרחקה משטרתי.

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם - צווי הגנה למניעת אלימות במשפחה

כידוע, במדינת ישראל רווחות תופעות של אלימות במסגרת המשפחה, המובילות לפגיעה חמורה בבני זוג, הורים וילדים. על מנת לספק הגנה מהירה לקורבנות או למי שמצויים בסיכון, ניתן לפנות אל בית המשפט בבקשה שיוציא צו הגנה, בנוסף על פנייה אל המשטרה ופתיחה בהליכים פליליים כנגד החשוד. תוקפו של צו הגנה נובע מהחוק למניעת אלימות במשפחה משנת 1991, ומטרתו היא לספק הגנה מיידית כנגד בני משפחה אלימים. זאת, על ידי הרחקתם מהסביבה הקרובה לנפגעים: ראשית, צו זה שולל זכויות בנכס מבן המשפחה, כך שאינו יכול להתגורר בו כל עוד הצו תקף. שנית, הוא אוסר על האדם האלים להטריד את הקורבן בכל דרך שהיא ובכל מקום. שלישית, הוא אוסר על נשיאת נשק. מאחר שתוקפו של צו הגנה מגיע מהחוק למניעת אלימות במשפחה, הרי שניתן להוציא כנגד בני משפחה בלבד, ולא כנגד אנשים שאינם משתייכים למעגל זה. במקרים אלו נעשית פנייה אל בית המשפט לצורך הוצאת צו למניעת הטרדה מאיימת, בו נדון בהמשך.

הוצאת צו הגנה

כאמור, הוצאת צו הגנה נעשית למול פנייה אל בית המשפט, ומאחר שמדובר בפתרון חיוני ומיידי הרי שהדיון בבקשה יערך עוד ביום הגשתה. מטבע הדברים, ייתכן כי הצד הפוגע לא יוכל להגיע בהתראה כה קצרה לדיון, ולכן ניתן להוציא את הצו גם במעמד של צד אחד, אך תוקפו יהיה לשבוע לכל היותר. לאחר מכן, ייערך דיון מול שני הצדדים לביורור הנסיבות והטענות, שבסיומו יוחלט על הארכת או אי הארכת צו ההגנה, ואם כן - לכמה זמן. חשוב להדגיש כי ישנם מספר קווים מנחים להוצאת צו הגנה, אשר העיקרי שבהם הוא התנהגות מצד בן משפחה המעוררת חשש סביר לפגיעה גופנית, או לביצוע עבירות מין. בנוסף, בית המשפט יוציא את הצו לאור ביצוע אלימות בתקופה הסמוכה לדיון, וכן ביצוע עבירות מין או כליאה שלא כדין. כמו כן, יוצא הצו לאור התעללות נפשית או פיזיות מתמשכת, או התנהגות הפוגעת באפשרות לנהל אורח חיים תקין מצד הקורבן. ניתן להבין איפה, שמדובר בהגדרות נרחבות מאוד התופסות במקרים רבים, כאשר לנגד עיניו של בית המשפט עומדים בראש ובראשונה שלומו וחירותו של הקורבן, ורק לאחר מכן זכויותיו של החשוד באלימות.

סייגים לצו ההגנה

למרות האמור לעיל, בדיונים העוסקים בצו הגנה מוטלת חובת ההוכחה על כתפיו של המתלונן, שעליו להראות את ההצדקות להוצאתו. כלומר, אם הצליח עורך דינו של החשוד להפריך את טענות הצד השני, עשוי בית המשפט להחליט שלא להאריך את תוקפו הצו. בנוסף לכך, בית המשפט מודע לפגיעה החמורה בחירותו ובחופש התנועה של האדם, ולכן בכל מקרה תוקפו של צו ההגנה עומד על 3 חודשים לכל היותר. מאידך, במקרים חמורים במיוחדים תינתן הארכה נוספת של 6 חודשים ואפילו לשנה שלמה, בהתאם לנסיבות.

צו הרחקה משטרתי

כאשר מוגשת תלונה למשטרה עקב אלימות במשפחה, וכן במקרי אלימות אחרים, יכול קצין משטרה להורות על מספר תנאים מגבילים. כלומר, כאן אין הכוונה לצו הגנה שהוציא בית המשפט אלא להוראות הרחקה המוגבלות ל- 30 יום לכל היותר, ונתונות לשיקולו של קצין. מדובר במגבלות שונות על החירות ותנועה, כגון איסור על הגעה לבית המגורים לתקופה של כשבועיים, איסור על יצירת קשר עם המתלונן ואיסור על התקרבות אליו. עוד חשוב לציין כי הרחקות אלו אינן מחויבות להימסר בכתב, וניתן למוסרן בעל פה על ידי קצין המשטרה או חוקרים המצויים תחת פיקודו. כאמור, תוקף המגבלות אינו ארוך טווח כמו זה של צו הגנה שמוציא בית המשפט, ועומד לרוב על כשבועיים.

מניעת הטרדה מאיימת

כפי שראינו צו ההגנה תופס לגבי בני משפחה בלבד. ואולם, בשנת 2001 נחקק החוק למניעת הטרדה מאיימת המכוון להגן על אנשים מפני איומים והטרדות הפוגעים בגופם, בפרטיותם ובאורח חייהם התקין. על פי סעיף 2א לחוק זה, הטרדה מאיימת היא "הטרדתו של אדם בידי אדם אחר בכל דרך שהיא או נקיטת איומים כלפיו, בנסיבות הנותנות בסיס סביר להניח כי המטריד או המאיים עלול לשוב ולפגוע בשלוות חייו, בפרטיותו או בחירותו של אדם, או כי הוא עלול לפגוע בגופו". על מנת להבהיר באילו התנהגויות מדובר מופיע סעיף 2ב, הקובע כי הטרדה מאיימת יכולה להיות נקיטת איומים לפגיעה בקורבן או לחילופין במאיים עצמו, וכן מארב, בילוש והתחקות אחרי מעשים ותנועות של הקורבן, או פגיעה בפרטיות בכל דרך אחרת. יש לציין כי ההטרדה עשויה להיות בכתב, בעל פה או בכל אמצעי אחר, ועשויה להוות פגיעה ברכוש, בשם הטוב או בחופש התנועה. מכאן שהיא יכולה להתבצע גם על גבי רשת האינטרנט או כל אמצעי אלקטרוני ומדיה אחרת, במידה שהמטריד מפרסם בהם את הדברים באופן חוזר ונשנה.

צו למניעת הטרדה מאיימת

על פי החוק משנת 2001, רשאים להוציא צו למניעת הטרדה מאיימת בתי משפט השלום, בתי משפט לענייני משפחה וכן בתי משפט לנוער. בדומה לצו ההגנה שעליו דיברנו קודם, גם כאן רשאי בית המשפט להוציא את הצו במעמד צד אחד, וזאת במידה שהתרחש כי ישנו צורך מיידי בהגנה או שהמשיב לא הופיע לדין. לאחר שבוע לכל היותר יתקיים הדיון הבא במעמד שני הצדדים. בצו למניעת הטרדה מאיימת עשוי בית המשפט להורות על מספר מגבלות ואיסורים, כגון איסור על יצירת קשר עם הנפגע בכל דרך שהיא, או איסור על נשיאת נשק כולל אנשי מערכת הביטחון ורשויות המדינה. בנוסף, בית המשפט עשוי לאסור על הימצאות במרחק מסוים מהרכב, דירת המגורים, מקום הלימודים והעבודה של הנפגע, או כל מקום אחר שאליו הוא נוהג להגיע באופן קבוע.

בתוך כך, ישנם **שלושה מצבים** בהם ניתן להגיש את הבקשה להוצאת הצו. הראשון הוא ביצוע הטרדה מאיימת בהתאם לסעיף 2א לחוק. השני הוא שהאדם שכלפיו מתבקש הצו פגע בתקופה סמוכה בגופם של אחרים, כלא אחרים שלא כדין או ביצע בהם עבירות מין. השלישי הוא התרשמות של בית המשפט כי התנהגותו של המטריד יוצרת חשש סביר לסכנה גופנית או אחרת כלפי אחרים, או לביצוע עבירות מין על ידיו.

עד מתי תקף הצו?

תוקפו של צו למניעת הטרדה מאיימת נדון בסעיף 6 לחוק, הקובע תקופה מקסימאלית של חצי שנה. כמו כן, לבית המשפט נתונה הסמכות להאריך את תוקפו מספר פעמים נוספות, עד לתקופה מרבית וכוללת של שנה אחת. יחד עם זאת, במקרים מסוימים ומיוחדים, ניתן להמשיך ולהאריך את תוקף הצו עד לתקופה מרבית וכוללת של שנתיים.

תביעת פיצויים

למרות שדיני הנזיקין הישראליים אינם עוסקים באופן מפורש בעוולה של התעללות על-ידי בן זוג, ניתן להגיש תביעה אזרחית לפיצויים על נזקים שנגרמו בשל ההתעללות מכוח עוולת הרשלנות והפרת חובה חקוקה ועוולת התקיפה. בית המשפט לענייני משפחה מוסמך לבחון את זכאותה של אישה לפיצויים מבעלה עקב התעללות גופנית, מינית או נפשית שחוותה. במקרה אשר הונח לפתחו של בית המשפט לענייני משפחה בירושלים, נדרש השופט לבחון סוגיה זו ופסק לבסוף פיצויים על סך 60,000 ש"ח לאישה שהוכתה ונכלאה על ידי בעלה, לאחר שהוכיחה נזקים בדמות כאב וסבל נפשי ופיסי, הוצאות עבור טיפולים נפשיים והוצאות משפטיות.

בחירת דרך הפעולה לקבלת הסעד המתאים איננה דבר מובן מאליו ורצוי להיוועץ עם עו"ד פלילי המכיר את רזי החוק והפסיקה לטובת יעילות הרחקת הגורם המאיים והמטריד בהקדם האפשרי וללא דיחוי או סחבת לצורך הרתעה כחוק.

הוצאת צו הרחקה, צו הגנה או צו למניעת הטרדה מאיימת נגד הפוגע על-ידי בית המשפט

במידה והנך מוטרד ומאויים עליך לפנות לעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך נגד מי שפגע בך, בין אם זה בחקירה המשטרתית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בסכנה ברורה ומיידית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנפגעי עבירה רבים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ונתקלת באלימות במשפחה ניתן לפנות ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או להשאיר פרטים להשאיר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.